

ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ СЕМЕНЕНКО

(До 75-річчя від дня народження)

Володимир Миколайович Семененко народився 18 липня 1934 р. у м. Дніпропетровськ у родині професора Дніпропетровського гірничого інституту Миколи Пантелеймоновича Семененка.

Після війни та евакуації родина переїздить до Києва. В 1956 р. В. М. Семененко закінчив геологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка і був направлений на роботу в Українське геологічне управління, де працював в геологознімальних і пошуково-знімальних партіях. У цей період він проводить зокрема проводив геологічну зйомку м-бу 1:200 000 в районах класичного розвитку неогену півдня України: листів L-37-1 (Гуляй-Поле); L-36-XII і XVIII (Мелітополь, о-в Бірючий). Наприкінці роботи в Укргеолуправлінні разом з В. М. Гладким і Л. М. Матвієнко складає комплект геологічних карт м-бу 1:500 000 Великого Кривого Рогу, зокрема з неогену.

В 1962 р. Володимир Миколайович вступає до очної аспірантури Інституту геологічних наук АН УРСР, де працює над дисертацією під науковим керівництвом відомого фахівця з неогену проф. Г. І. Молявка. Завдяки керівникові він відвідує усі сесії неогенової комісії МСК СРСР та УРСР, де

спілкується з видатними фахівцями зі стратиграфії та палеонтології неогену СРСР — Л. Ш. Давіташвілі, Л. К. Габунією, Б. П. Жижченком, Р. Л. Меркліним, А. Г. Еберзіним, Л. А. Невеською, К. В. Нікіфоровою, К. М. Негадаєвим-Ніконовим, І. Я. Яцком, що сприяло розширенню знань та світогляду молодого геолога в галузі неогену.

Кандидатська дисертація В. М. Семененка містить матеріали і висновки про одночасність формування куяльницьких і акчагильських відкладів Чорноморського і Каспійського басейнів, що суперечило офіційній схемі кореляції неогену півдня СРСР (Баку, 1959), де вони вважалися різновіковими.

В 1972 р. на симпозіумі в Румунії В. М. Семененко був кооптований до складу Міжнародної робочої групи з неогену Паратетіса, що була створена при Регіональному комітеті з стратиграфії Середземноморського неогену (РКССН) і виконувала міжнародну кореляцію цього регіону.

В 1978 р. Володимир Миколайовичу вперше вдалося провести пряму кореляцію неогену Тетіс-Паратетіс з океанічною шкалою за нанопланктоном, що був ним виявлений в солонуватих відкладах пліоцену Чорноморського басейну (В. М. Семененко, С. А. Люльєва, 1978). В 1979 р. він опублікував (разом з М. А. Певзнером) вперше отримані палеомагнітні дані про кореляцію міоцен-пліоцену Понто-Каспію, завдяки чому вдалося визначити і вік цих ярусів. Цьому сприяло, зокрема, застосування "датованих рівнів" за нанопланктоном.

Увесь цей багаторічний доробок дає В. М. Семененку змогу наприкінці 1979 р. представити на VII Конгрес РКССН в Афінах доповідь, присвячену вперше проведенням кореляціям ізольованих басейнів Паратетіса (низки басейнів, що протягнулися вздовж Європи від Альп в Закаспій) і Тетіса (Середземномор'я). В 1980 р. ці матеріали були наведені в доповідях радянських геологів до XXVI сесії Міжнародного геологічного конгресу в Парижі.

В 1983 р. В. М. Семененком була подана і успішно захищена в Московському університеті докторська дисертація.

Володимир Миколайович брав найактивнішу участь у роботі Міжнародної робочої групи Паратетіс (1972—1990 рр.) та її Міжнародних симпозіумах і проектах МПГК ЮНЕСКО. Разом з ним працювали такі видатні спеціалісти, як Я. Сенеш, І. Циха, Е. Пландерова, Д. Вашш (Чехословаччи-

на); А. Папп, Ф. Штайнінгер, А. Рогль, (Австрія); В. Крах та М. Лучковська (Польща); Е. Кожумжієва, С. Попов, С. Стойков (Болгарія); Геза Халмор, Я. Халмаї (Угорщина); П. Стеванович (Югославія); І. Мотеш, І. Андреєску (Румунія) та багато інших.

В. М. Семененко є постійним учасником та доповідачем на всіх останніх конгресах РКСН (VII Конгрес — 1979, Афіни; VIII — 1985, Будапешт; IX — 1990, Барселона; X — 1995, Бухарест; XI — 2000, Фес, Марокко, XII — 2005, Відень). В 1985, 1995 та 2005 рр. він обирався до складу бюро виконкому РКСН, а з 1990 р. і до цього часу є членом підкомісії з неогену Світу Міжнародного Союзу Геологічних наук. Володимир Миколайович — член стратиграфічної комісії Карпато-Балканської геологічної асоціації, учасник багатьох Конгресів цієї асоціації.

В 1992 р. В.М. Семененко був обраний членом-кореспондентом Національної академії наук України.

Вчений має низку оригінальних праць, присвячених стратиграфії морських плейстоценових відкладів Чорноморського басейну та їх кореляції з континентальними. Він (разом з М.М. Ковалюхом у 1973 р.) вперше встановив за даними ^{14}C (за викопними черепашками) вік початку останнього осолонення Чорного моря, що відбулося понад 9 тис. років тому. Ним також виявлені неогенові денудаційні рівні (тераси) в Північному Причорномор'ї та проведена кореляція їх з терасами континентального схилу Чорного моря.

Розробки В.М. Семененка стосовно встановленої ним нової межі між міоценом і пліоценом (тобто понтом і кімерієм) мають велике геосторичне і геоекологічне значення як прогноз змін клімату у майбутньому, бо саме з цією межею (близько 5 млн років тому) пов'язане формування системи Середземне-Чорне-Каспійське моря в близьких до сучасних межах, закладення близької до сучасної гідромережі та формування

своєрідних провінцій корисних копалин, що призначені кожному з цих басейнів і формування яких приурочено до межі міоцен-пліоцену.

В 1994 р. поданий В. М. Семененком проект отримав трирічний грант Дж. Сороса. У цьому ж році він виграв і грант Смітсоновського Інституту, де під час його відвідин плідно працював над проблемами кореляції неогену з відомим американським вченим доктором Річардом Бенсоном.

В. М. Семененко є головою Національного комітету України з Міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО.

Володимир Миколайович автор близько 200 наукових праць, низки монографій, зокрема "Стратиграфія України" ("Неоген"), "Стратиграфія СРСР" (том "Неоген"), "Геологія СРСР" т. 5: "Україна", ч. 3 "Полезные ископаемые", "Атлас палеогеографических карт СРСР", "Атлас палеогеографических карт неогена Европы (Будапешт)", "Стратиграфическая корреляция верхнего миоцена и плиоцена Восточного Паратетиса и Тетиса" та багато інших.

І зараз В. М. Семененко не припиняє плідної наукової роботи, залучає до кола своїх інтересів нові галузі геології, зокрема, застосовує астростратиграфічний метод для виявлення та пояснення певної циклічності у понтичних та кіммерійських відкладах Причорномор'я, що віддзеркалює зміни орбітальних параметрів Земної кулі. Володимир Миколайович обґрунтовує моласову природу відкладів Альмінської западини на противагу сталому ставленню до них як до континентальних, вирішує інші складні питання стратиграфії неогену.

Ювіляру присвоєне звання Заслужений діяч науки України, він відзначений Почесною грамотою Верховної Ради України.

Від щирого серця бажаємо Володимирі Миколайовичу здоров'я і нових творчих успіхів у його багатогранній діяльності.

Редколегія "Геологічного журналу"